

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

V. De distinctione, extensione & intensione specierum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

13 Inquires, an obiectum tantum concurrat ad speciem expressam media impressa; an simul cum specie impressa immediatè ratione sui. Hanc difficultatem attingit Ariana citatus supra, cui negatiuè respondet cum communi sententia, quæ id non probat; sed supponit: tamen recentiores aliqui docuere, obiectum, colorem scilicet, immediatè concurrere ad visionem simul cum specie impressa in medio producta. Tota ratio huius sententiæ est, quia distantia obiecti non obstat: Sicut enim Sol simul cum calore immediatè productus, & per se ipsum producit ignem in subiecto distante: sic color simul cum specie impressa producta in medio producit in potentia distantem expressam. Respondeo, verum esse obiectum sufficienter applicari media specie impressa ad productionem expressæ, & ex hoc capite non repugnare, illam produci ab obiecto; repugnare tamen ex defectu virtutis in obiecto, quia nullum est fundamentum, vt dicamus hoc esse productum speciei expressæ per se, & immediatè; sine fundamento autem hoc contra communem sententiam concedere nefas est. Ad illud Solis productis ignem in passio distante. Respondeo, hoc concedi in hoc casu, & aliis similibus, quia fundamentum habemus ad hoc, vt talis virtus productiua tribuatur Soli, cum calor in medio productus non possit esse virtus productiua ignis; in præsentem autem defendi, colorem producere speciem expressam, omni fundamentum caret.

14 Inquires secundo, an species se teneat ex parte potentia, vel ex parte obiecti, tanquam vicaria illius. In hac questione nulla potest esse de re difficultas, cum dixerimus speciem impressam simul cum potentia actiue concurrere, & miti ab obiecto, quod est causa illius, mediâ quâ obiectum speciem expressam producat. Hæc de re, neque aliud potest inquiri sub illis terminis. An species teneat se ex parte obiecti tanquam vicaria illius, vel ex parte potentia. De modo loquendi neque multum disputandum est, neque potest à priori, vel à posteriori certa præscribi regula. Potest dici, speciem expressam se tenere ex parte potentia, quatenus cum illa concurrat per modum vnius adæquati principij & illam complet in ratione principij actiui, & potest etiam dici se tenere ex parte obiecti, quia obiectum mediâ illa speciem expressam producit, & quia obiectum producendo speciem expressam in potentia hæc complet in ratione principij actiui. Non tamen propriè dici potest vicaria obiecti, quia vicarium est quod aliis vicibus gerit, hoc est, quod præstat id, quod ab illo, cuius vicarium dicitur præstandum erat: cum autem obiectum non esset producturum speciem expressam, impressa illam producens non propriè dicitur vicaria illius. Potest talis impropriè dici, quia præstat id quod obiectum per se præstaret si haberet virtutem, defectu cuius virtutis specie impressa obiecto enim incumbit, speciem expressam producere, quam cum non possit immediatè efficere, eam mediâ impressa producit.

PUNCTUM V.

De distinctione, extensione, & intensione specierum.

1 PRIMA CONCLUSIO. Obiectum diuisibile secundum extensionem diuersas species producit, correspondentes diuersis partibus obiecti. Hæc conclusio probatur, quia pars A, verbi gratia, non producit speciem representatiuam partis B, neque è contrâ: ergo quælibet pars producit speciem distinctam ab specie alijs partis. Secundo probatur: Quia, quando duo alba sunt diuisa, quodlibet producit suam speciem distinctam: ergo quâdo sunt vnita. Dices: quodlibet album producere speciem distinctam, quia sunt diuisa, vel non coniunguntur ad producendam speciem impressam; si autem coniunguntur, vtrumque producere speciem indiuisibilem distinctam ab illis, quas ipsa alba separata producerent. Contrâ: ex hoc sequitur, totam speciem productam ab obiecto corrumpi, quando minima pars illius incipit apparere, vel latere, quod sine fundamento dicitur; imò contra rationem, cui magis consonum est, vt quælibet pars obiecti speciem representatiuam sui producat, distinctam ab specie representatiua alterius partis.

2 Secundo: Si esset eadem species impressa totius calis, existens in aere existente prope fenestram, species illa

produceret in interiori parte cubiculi speciem, quâ posset videri tanta pars calis, quanta videtur ex spatio fenestræ immediato, quia species impressa producta est eiusdem rationis cum producente. Quod non ita contingere monstrat experientia: ergo signum est in spatio immediato fenestræ esse plures species correspondentes pluribus calis partibus, quarum aliquæ speciem aliam similem producant in interiori parte cubiculi, alijs nihil in eadem producentibus.

3 SECUNDA CONCLUSIO. Obiectum diuisibile secundum intensiorem producit speciem sui secundum omnes gradus intensiōis, ita vt cuiuslibet gradui distincto distincta species respondeat. Fundamentum huius conclusio is est idem ac præcedentis, ac proinde non in illo adhibendo, immorandum est.

4 TERTIA CONCLUSIO. Quodlibet obiectum indiuisibile, & quælibet pars obiecti diuisibilis quantumvis minima, etiam indiuisibilis secundum extensionem & intensiorem producit speciem sui diuisibilis secundum intensiorem, ita vt idem indiuisibile obiectum intensiorem, & intensiorem speciem producat secundum maiorem, vel minorem distantiam, vel virtutem actiuitatis. Hæc conclusio probatur: obiectum indiuisibiliter idem secundum intensiorem & extensionem remissius, & intensius videtur secundum maiorem, vel minorem applicationem: ergo producit species intensiores, & remissiores.

5 QUARTA CONCLUSIO. Subiectum diuisibile receptiuum harum specierum, aer v.g. receptiuus specierum coloris in qualibet parte sui recipit omnes species supradictas omnium graduum extensionis, & intensiōis obiecti, & intensiorem speciei respectu cuiuslibet partis indiuisibilis obiecti. Hæc conclusio probatur, quia, cum quælibet pars aeris sit receptiua specierum, & obiectum possit illas producere, eas producit in qualibet parte, seu indiuisibili aeris contento intra spheram actiuitatis illius. Deinde à posteriori eadem conclusio probatur, quia idem obiectum videtur secundum se totum ex diuersis partibus spatij: ergo in qualibet illarum producit species representatiuas omnium partium sui, siue sui totius.

6 Ex hac conclusione inferitur, species receptas in subiecto materiali habere extensionem subiectiuam, quia sunt extensæ per omnes partes subiecti secundum diuersas partes sui, hæ partes speciei in hac parte subiecti, & in illa aliarum partium speciei eiusdem rationis. Inferitur secundo: in qualibet parte siue indiuisibili subiecti reperiri species indiuisibiles secundum extensionem triplici modo, quorum duo impropriè dicuntur intensio, alter verò propriissimè. In primis in eodem indiuisibili subiecti reperiuntur species diuersarum partium extensarum obiecti, quæ species aliquo modo possunt dici intensiorem constituere, quia sunt in eodem indiuisibili subiecti, impropriè tamen, quia sunt respectu diuersorum obiectorum. Dicuntur tamen inextensæ obiectiue, quia non sunt in subiecto extenso, & extensæ obiectiue, quia representant obiectum extensum. Reperiuntur etiam in eodem indiuisibili subiecti species omnium graduum intensiōis, qui sunt in obiecto, quæ species adhuc non propriam intensiorem constituunt, quia sunt respectu obiectorum diuersorum, licet constituentium vnum obiectum intensum, ob hanc rationem hæ species intensæ obiectiue dicuntur. Tertiò reperitur in quolibet indiuisibili subiecti species intensæ respectu cuiuslibet gradus omnino indiuisibilis secundum intensiorem, & extensionem obiecti, quæ propriè dicitur intensio, quia est multitudo specierum seu partium speciei respectu subiecti, & obiecti indiuisibilis.

7 Inferitur tertiò in quolibet indiuisibili aeris, vel pupillæ reperiiri non solum tot indiuisibilia speciei, quot sunt coloris & lucis secundum extensionem, & intensiorem in toto obiecto viso, sed etiam pro singulis indiuisibilibus obiecti multiplicari in pupilla multa indiuisibilia speciei, quibus idem obiectum intensè videtur, & eò plura, quò intensius & clarius videtur, in quo nullum inconueniens reperio, neque in opinione constituyente continuum ex infinitis partibus, neque ex finitis indiuisibilibus, quia secundum hanc, etsi specierum indiuisibilia maximopere numero vincant indiuisibilia obiecti, non tamen in infinitum multiplicantur, & secundum illam admissio vno infinito partium, aliud, & aliud addi, non est inconueniens. In quolibet enim digito sunt infinitæ partes, & tamen manus constat quinque digitis, in quibus quinque partium infinitæ

nita continentur, & longè plura, cum quilibet medietas cuiusvis digiti infinitas etiam partes contineat, imò quælibet pars proportionalis ex infinitis, quæ in digito reperiuntur, componatur.

8 QUINTA CONCLUSIO. Subiectum indiuisibile, v. g. intellectus recipiens species obiecti diuisibilis, recipit illas cum omni diuisibilitate supra assignata, præter subiectum, quam non possunt species habere in subiecto indiuisibili. Si verò subiectum, & obiectum sint indiuisibilia, species tantum possunt habere diuisibilitatem propriam intentionis, quia idem obiectum intensius, & intensius videatur.

9 SEXTA CONCLUSIO. Id quod diximus de diuisibilitate speciei impressæ, eodem modo speciei expressæ applicandum & propter easdem rationes, quas repetere inutile esset.

10 Obiicies. Quilibet gradus coloris, productus in aëre, producit indiuisibiliter ab omnibus partibus ignis, siue lucis: ergo idem dicendum est de gradibus, seu partibus specierum. Resp. concedendo antecedens, & negando consequentiam, quia calor non est representatiuus ignis, neque lucis, ac proinde potest idem indiuisibilis calor produci à diuersis partibus lucis, & coloris, species autem est representatiua obiecti, ac proinde tantum potest ab illo produci. Hic solet obiici, granum tritici separatum ab aliis non videri in aliqua distantia, videri tamen coniunctum cum aliis. Ex quo aliqui inferunt: omnia grana tritici ad inuicem iuuari ad productionem speciei. Hanc illationem malam esse, sic probo: obiecta diuersæ speciei, v. g. colores specie diuersi non iuuantur ad productionem propriæ speciei impressæ, vt patet, quando à longè viderimus parietem album, non viso corpusculo aliis coloris, cuius color, si iuuaretur parietis colore, ad speciem producendam, videretur, sicuti videtur color in pariete existens: & tamen si plura minima corpuscula conferuntur, etiam colore diuisa in magna distantia videbuntur, sub qua nullum eorum videretur, quin vnum aliud adiunget, ad suam speciem producendam: ergo hoc quod, est videri plura corpuscula simul, quorum neutrum seorsim videri potest, non prouenit ex eo, quod adiungetur inuicem, ad species producendas. Alio modo soluenda est difficultas, quam explicavi Controu. 4. punct. 1. num. 27. vbi de tactu disputabam.

PUNCTUM VI.

An sit possibilis species impressa Dei,

1 DE specie impressa Dei disputant Theologi cum S. Thoma, 1. p. quæst. 11. apud quos non rei difficultate, sed auctoritate Doctorum prolixè certatur de possibilitate, & existentia speciei impressæ Dei. Quæ ad existentiam spectant ex principiis purè Theologicis definienda sunt. De his quæ ad possibilitatem attinent, breui calamo scribam.

2 Sentiant Thomistæ negasse D. Thomam speciem impressam Dei, quam pugnacissimè ipsi relegant. Capreolus in 4. dist. 49. q. 5. art. 1. Caiet. 1. p. q. 12. art. 2. Ferrar. 3. contra Gentes, Nauarrete, Zumel, & Gonzalez. Ex externis, Henric. Durand. & Bassolis, quibus ex nostris accessit P. Arrubal disp. 16. cap. 4 & 5.

3 Oppositam sententiam, videlicet speciem impressam Dei possibilem esse, tuerentur ferè omnes nostri Doctores cum Scoto, & illius schola. Ita P. Molina q. 12. art. 2. P. Vafquez 1. p. disp. 38. c. 2. & disp. 39. & 43. P. Suarius in Metaph. disp. 30. sect. 11. & lib. 2. de attribut. negat cap. 13. P. Valentia q. 12. punct. 2. P. Salas q. 3. tract. 2. disput. 5. sect. 2. P. Beccanus cap. 9. de visione conclus. 2. P. Erice disput. 40. cap. 8. P. Hurtad. disp. 12. de anima, sect. 3. P. Arriaga disp. 2. section. 2. aliique ex externis Doctoribus, quos nostri referunt.

4 Ratione probo conclusionem traditam à nostris Doctoribus, quibus subscribo. Possibilis est expressa species Dei, vt ferè omnes Theologi fatentur, & vt Thomistæ omnes comprehendam loco speciei expressæ, visionem claram Dei, quæ mea sententia idem est cum specie expressa, in antecedenti pronuncio, & sic argumentor. Possibilis est visio clara Dei: ergo possibilis est species impressa illius: antecedens nullus Catholicus negat. Consequen-

tiam probo: non est maior proportio inter speciem impressam Dei, & Deum, quàm inter expressam, seu visionem claram Dei, & ipsum Deum: ergo sicuti non repugnat creatura, quæ habeat proportionem sufficientem vt sit species expressa, seu visio clara Dei, ita non repugnat creatura, quæ habeat proportionem sufficientem, vt sit species impressa Dei. Antecedens probo: Species expressa, seu visio clara Dei illum immediatè in se attingit, vt obiectum visum, species autem impressa, media expressa tantum, quatenus huius est productiua, Deum attingit: ergo immediatè species expressa, seu visio Dei respicit Deum, quàm species impressa: ergo maiorem, vel saltem æqualem proportionem debet habere species expressa, seu visio Dei cum ipso Deo, quàm species impressa. Ex eisdem principiis aliud argumentum efformo. Possibilis est visio beata Dei producta ab intellectu creato, eleuato supernaturaliter Deo: ergo poterit intellectus eleuari media qualitate supernaturali, quæ simul cum intellectu beati visionem producat, quam speciem impressam nostri Doctores iure appellat. Intellectum media qualitate eleuari, non repugnare, constat ex solutionibus argumentorum, quæ contra illam fieri possunt. Adducam fundamentum Thomistarum, quibus speciem impressam Dei relegare contendunt, ex quorum solutionibus clariùs constabit veritas sententiæ, quam defendendam suscepi.

Primò obiiciunt Thomistæ: Per speciem impressam inferioris ordinis non potest cognosci obiectum: sed quilibet species impressa creata est inferioris ordinis cum Deo: ergo per illam non potest cognosci Deus totas consumunt vires Thomistæ, in minori probanda. Sic illi probant: Vt intellectus rem cognoscat debet fieri ipsum obiectum per speciem impressam: sed non potest fieri ipsum obiectum per speciem inferioris ordinis: ergo species impressa non potest esse inferioris ordinis cum obiecto.

Mille modis potest hoc argumentum in Thomistas retorqueri: tantum in ipsos species impressas Angelorum modò adduco Angelus habet speciem impressam, vt ipsi fatentur, plurimum substantiarum, alius Angeli, & sui ipsius sed species horum obiectorum sunt accidentia: ergo iure inferioris ordinis cum illis: ergo defendere, nequeunt speciem impressam non posse esse inferioris ordinis cum obiecto. Quod adducunt in probationem huius antecedentis, scilicet, intellectum debere fieri ipsum obiectum intelligibile, forsitan in aliquo sensu, quem Thomistæ hucusque non explicarunt, verum est, vt sonat autem longè alienum est à veritate. Intellectus enim, vt Deum intelligat, non debet fieri obiectum intelligibile. Alias deberet fieri Deum, quod plusquam chimericum est. Si verò sensus sit intellectum debere fieri obiectum virtualiter, & representatiue, hoc est, debere, in se habere virtutem representationem obiecti potentem producere formalem representationem illius, hoc admittam. Sed hac ratione poterit intellectus fieri obiectum per entitatem inferioris ordinis cum illo, quia non potest formaliter, & virtualiter representari obiectum per entitatem inferioris ordinis cum ipso.

Obiic. secundò. Species impressa debet habere æqualem immaterialitatem cum obiecto: sed nulla entitas creata potest habere æqualem immaterialitatem cum Deo: ergo nulla entitas creata potest esse species impressa Dei. Maior probatur inductione facta per omnes species impressas quorumcunque obiectorum: Minor ex se patet: Consequentia ex terminorum dispositione. Hoc argumentum magis directè procedet contra speciem expressam, quàm impressam, magis enim immediatè expressa, quàm impressa obiectum attingit, & ita cum illo propinquiorè unionem habere debet. Et inductio, quæ fieri poterit de speciebus expressis, & de impressis, ad probandam hanc immaterialitatis affinitatem inter ipsam, & obiectum. Resp. speciem impressam obiecti spiritualis debere esse spiritualem, quæ eo ipso, quod spiritualis sit nihil immaterialitatis habebit, quatenus materiale idem est cum corporeo, quia omne ens spirituale est omnino expers corporeitatis. Et in hoc sensu potest dici omnis species æquè immaterialis cum obiecto. Si autem per immaterialitatem intelligant Thomistæ simplicitatem entis seu carentiam compositionis, & perfectionem entis vt videntur in obiectione supponere, falsum est, omnem speciem debere esse æquè immaterialem cum obiecto, quia potest esse species diuisibilis obiecti indiuisibilis, & species accidentalis obiecti substantialis.